

Vüsaldə də, həsrətdə də göz yaşı qoxusu var

Elnur Aslanbəyli ilə etdiyim söhbətdən

Ədəbiyyatımızın elə bir müstəvisi, elə bir məkanı yoxdu ki, orda işıqlı söz, ümidli söz, yaşadan və yaşayan söz olmasın. İstər folklor, istər klassika, istər bugünümüzün ədəbi müstəvisi mütləq mənada işıqla, nurla fərqli və yaddaşa hopmuş fikirlərlə zəngindi. Ona görə də hansı istiqamətə, hansı dövrə üz tutsaq, orada mütləq işıqlı bir sözlə, fikirlə, bədii yaradıcılıq nümunəsi ilə qarşılaşacağıq. Bax, bu mənada mən nə vaxtdan bəri davam etdirdiyim "Bir şairin bir şeiri" layihəmdə müxtəlif zamanların, həmçinin müxtəlif yazı üslublu söz adamlarının qapısını döyürəm. Onların arasında xalq şairləri də var, haqq dünyasına qovuşanlar da, bu gün yazıb-yaradanlar da. Bu mənada mən kiminsə hansısa dövrdə yazdığını yox, mənim ruhuma doğma olan, məni çəkən şeirlərin dalınca gedirəm. Yol boyu da qarşılaşdığım hər işıqlı söz məni dayandırır və mən onunla həmsöhbət oluram...

Bu gün könlüm Elnur Aslanbəyliyi istədi. Necə deyərlər, ötən günlərin xatirələri çəkdi məni özünə. Buradaca qeyd edim ki, Elnur Aslanbəyli müəyyən bir zaman kəsiyində "Ədalət" qəzetində çalışdı və biz demək olar ki, bir otaqda çox səmimi bir mühitin içərisində fikirlərimizi bölüştük, bir-birimizin sözünə münasibət bildirdik. Hətta Elnur Aslanbəyli mənim kitablarımdan birinin redaktoru oldu. Bunların mövzuya dəxli olmasa da, amma

ötənləri xatırlamaq baxımından könlümdən gəlib keçdi və yazdım. Həm də ona görə yazdım ki, oxucular mənim, Elnurun yaradıcılığına yaxından bələd olduğumu bilsin...

Bəli, hər söz adamı öz ruhunun səsinə yazıya çevirir, öz ürəyinin döyüntüsünü misralayır və nəticədə də oxucu təkcə bədii nümunə oxumur, o, həm də bir ruhun, bir ürəyin özü ilə həmsöhbət olur. Bu mənada Elnur Aslanbəylinin "Almadan küsən" kitabını vərəqləyəndə şəxsən mən onun ovqatına köklənirəm, özümü onunla həmsöhbət görürəm. Əl içi boyda olan bu kitabda Elnur bir-birindən maraqlı misraları, fikirləri və şeirləri ilə oxucu könlünü oxşayır, onun nəğmə adlı şeirini təkrar-təkrar oxudum və bir də gördüm ki, o şeir məni çox-çox uzaqlara çəkib aparıb. Özü də pıçiltı ilə danışa-danışa:

***ağlayıb uyuyur pərim
yuxusunda göz yaşı var
bürüşüb atlas qoftası
yaxasında göz yaşı var.***

Bəli, mənzərəni yəqin ki, gözüünüzün önünə gətirdiz və bu pərinin niyə ağladığı, bu gözəlin niyə koftasının bürüşüb göz yaşına batdığını təxmin etdiniz. Əgər etmədinizsə, onda mütləq şeiri təkrar oxuyun və sevgi mənzərəsi sizə də köklənsin, sizdə də həmin ovqatı yaratsın. Mən kökləndiyim ovqatda həmin o sevginin işığını da gördüm. Deyə bilərsiniz ki, göz yaşında işıqı var? Bəli, var. O sevgi üçün süzülüb-sə, yanaqda da, kiprikdə də ulduz kimi parıldayacaq. Mən həmin parıltını ən gur işıq sayıram. Ona görə də yazmışam ki:

***qaranlıqlar keçirəm
gözünün işığında
dərdi bal tək içirəm -
sözünün işığında...***

Hə, gördünüzümü, o işıqda necə yol getmək, hətta dərdi bal kimi nuş etmək də mümkündür. Hər zaman vurğuladığım məntiqi gerçəyi, yəni sevgini burda qabartmasan olmaz. Və siz də o sevgiyə öz dünyanızı, öz çevrənizi, rahatlıq tapdığınız məkanı düşünə-düşünə qaranlıqları yarıb keçəcəksiniz. Yol boyu da Elnurun "Nəğmə" şeirinin növbəti bəndi sizi müşayiət edəcəkdir. O səs, daha doğrusu bənd belədir:

***gördüm yarımın boyunu
gəzdim pərimin qoynunu
bənövşə büküb boynunu
qoxusunda göz yaşı var.***

Sevginin hər tövrünü, hər halını anlamaq, hiss etmək və yaşamaq mənə görə daha çox duyğusal insanlara məxsus haldır. Onlar ürəkləriylə, ruhlarıylə, izlədikləri hərəkətlərlə, hətta küləyin oynatdığı saçın havada cızdığı trayektoriyaya baxmaqla da sevginin, hansısa bir nöqtəsinə, vergülünü, nidasını, sualını, bütövlükdə isə, cizgilərindən birini özü üçün kəşf edir. Ona görə də boynu bükük bənövşənin də, qoynunu gəzib-dolandığın pərinin də qoxusu, ətri, nəfəsi sənə uzaqda olan da göz yaşını da xatırladır. Arxanca, ardınca səpələn göz yaşını. Bu, həsrətin nişanəsidir, bu, həsrətin görüntüsüdür. Amma onun içindəki işıq yola düşür, dönmək istədiyi yola. Onda da mən hər anın nə qədər dəyərli olduğunu daha çox hiss edirəm. Bu hislər də mənə şeirimizin növbəti bəndini pıçıldayır:

***günü günə hürürəm
aya, ilə bölürəm.
günəşi də görürəm -
özünün işığında.***

Bəli, həqiqətən də sənə varlığın özü günəşin işığını kölgələyən, onu arxa plana keçirən elə bir nurdu ki, o başqa heç kimdə, heç yerdə, heç nədə, heç harda yoxdur. Bunu isə bir Allah görür, bir də mən. Təbii ki, görmək təkcə hər şey deyil. Görüb dərk etmək, üstəgəl, görüb dərk edib yaşamaq artıq hər şeydir. Demək istəyirəm ki, günəş işığını üstələyən sənənin işığını görmək, dərk etmək və özünə özünə qovuşmaq qətiyyəti və amacı bağışlayır. Deməli, həsrətin özündə də sevənlərin əlindən tutmaq, onlara dayaq olmaq imkanı, fürsəti və bəlkə də istəyi var. Lakin biz həsrəti o qədər qınayırıq ki, hərdən o dediklərim məqamlar unudulur. Elnur isə onu unutmur, onu bir az da özünəməxsus şəkildə yaşayır və ayrılığı, həsrəti göz yaşının qoxusu ilə bələyir. Bu da o deməkdir ki, kipriyin qədər donan göz yaşını öz işığını o həsrətin vüsaldə keçirilər, kipriyin ucunda donan göz yaşını öz işığını o həsrətin vüsaldə keçirilər, kipriyin ucunda donan göz yaşını öz işığını o həsrətin vüsaldə keçirilər, kipriyin ucunda donan göz yaşını öz işığını o həsrətin vüsaldə keçirilər.

***ərən-pirlərdən sayılmaq
eşqin düşündən ayılmaq
ah, bu gecənin ayrılmaq
qoxusunda göz yaşı var.***

Zənnimcə, bir ömrün ayrılığının bir gecənin ayrılığı ilə yaxınlaşması bir poetik uğurdu. Çünki çəkilən ah bir ömürdə də ürəyi ağrıdır, bir gecə də. Deməli, ayrılığın zaman məsafəsi mənə görə sevginin özü boydadı. Həsret o zamanı öz əlinə keçirirsə, onu zəbt edirsə, bax, onda illərin də, bir anın da fərqi olmur. Çünki hər ikisinin adı ayrılıq, hər ikisinin də qoxusu göz yaşıda. Bilmirəm, bu yozumumda, bu fikirlərimdə nə qədər bu cür görürəm, bu cür dəyərlandırirəm. Ona görə də sonuncu bənddə fikrimi dediyim notun üzərində kökləmişəm:

***sevincim aşıb-daşır
çiçəyim qanad açır
izim də qoşalaşır -
izinin işığında...***

Hə, bax, bu da Elnur Aslanbəyliylə etdiyim qısa bir söhbətin yazıya köçürülən variantı. Necə deyərlər, Elnurun şeiri danışdı, mənim də şeirim onun səsinə səs verdi. Beləcə iki şeir paralelləşib bir mövzu oldu. Adı da:

- Vüsaldə də, həsrətdə də göz yaş qoxusu var.

Bura qədər... Siz də bundan sonrakını özünüz öz ruhunuzun, öz sevginizin, öz ürəyinizin, öz dünyanızın və öz həsrətinizin qoxusunu duya-duya öz içinizdə yazıya alın.

